

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Логвиненка Бориса Олексійовича на дисертацію
Бурдіка Владислава Ігоровича «Адміністративна відповідальність за
порушення вимог санітарного законодавства України», подану на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Ступінь актуальності обраної теми дисертації. Дисертаційне дослідження Владислава Ігоровича Бурдіка присвячене важливій для адміністративно-правової науки проблемі адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України. Важливість та своєчасність теми дослідження обумовлена тим, що охорона здоров'я становить собою не тільки ключову галузь гуманітарної сфери, а й важливу функцію держави, що безпосередньо впливає на збереження генофонду Українського народу, якість і тривалість життя кожного члена суспільства, обороноздатність, сталий економічний розвиток тощо.

Слід погодитись із тим, що пандемія COVID-19, а також розв'язана проти України повномасштабна збройна агресія РФ виявили численні недоліки правового регулювання вітчизняної системи охорони здоров'я. Разом із тим, зазначені дестабілізуючі чинники сприяли формуванню резильєнтної до надзвичайних ситуацій системи охорони здоров'я та оперативному забезпеченню стабільної епідемічної ситуації у державі.

Вітчизняне санітарне законодавство виступає важливим інструментом реалізації права на охорону здоров'я, гарантованому кожній особі статтею 49 Конституції України. Зі свого боку наведене актуалізує потребу в перегляді стягнень, оптимізації провадження у справах про адміністративні правопорушення, гармонізації національних норм із європейськими стандартами громадського здоров'я та подоланні системних проблем правозастосування у досліджуваний сфері.

Таким чином, дослідження адміністративної відповідальності за

порушення санітарного законодавства України видається актуальним та своєчасним, оскільки спрямоване на формування науково обґрунтованої моделі адміністративної відповідальності, яка відповідатиме сучасним викликам, принципу правової визначеності та міжнародним зобов'язанням України. Перераховані та інші аспекти були враховані у дисертаційному дослідженні Владислава Ігоровича Бурдіка.

Мета дисертаційного дослідження полягає у розкритті сутності, змісту та особливостей адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України, а також у формуванні науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення її нормативно-правового регулювання та практики застосування задля підвищення ефективності забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення.

Завдання дослідження належним чином сформульовані та повною мірою дозволяють досягнути поставленої мети, кореспондуються із положеннями наукової новизни та висновками по роботі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до: Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019; Концепції розвитку системи громадського здоров'я, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1002-р; Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.01.2025 № 34-р, та Операційному плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках, затвердженому цим розпорядженням; Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.06.2023 № 562-р; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженій постановою загальних зборів

Національної академії правових наук України від 26.03.2021 № 12–21. Дисертаційне дослідження В. І. Бурдіка виконано в межах цільової комплексної науково-дослідної теми ПВНЗ «Університет сучасних знань» «Діагностика розвитку регіонального соціуму: економічний та правовий вимір» (реєстраційний номер 0119U103999).

Опрацювання дисертації дозволяє дійти висновку, що наукова праця містить всю систему обов'язкових компонентів, притаманних дисертаціям на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, визначено її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, розкрито мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, його методи, наукову новизну, підкреслено практичну важливість висновків, одержаних у результаті проведеного дослідження, узагальнено результати роботи і подано відомості про публікації автора за темою дисертації. Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений науковий підхід, зокрема вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних питань адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України.

Структура дисертації грамотно побудована, логічно продумана та відповідає встановленим вимогам і завданням, які поставив перед собою здобувач наукового ступеню.

Наукові положення, рекомендації та висновки проведеного дисертантом дослідження є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки дисертація базується на аналізі національного та міжнародного законодавства, осмисленні наукових доробків вітчизняних та іноземних вчених і практиків, комплексному підході та характеризується високим рівнем наукових узагальнень, що певною мірою обумовлено характером дослідницької бази.

Методологічну основу дисертації становить система

загальнофілософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів пізнання, застосування яких зумовлене специфікою адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України. Нормативну основу дослідження складають Конституція України, міжнародно-правові акти у сфері охорони здоров'я, громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, чинне законодавство України, підзаконні нормативно-правові акти, акти органів місцевого самоврядування, а також нормативно-правові акти, що втратили чинність, але мають значення для з'ясування генези правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України. Інформаційна та емпірична основи дослідження включають офіційні статистичні, аналітичні та інформаційні матеріали органів державної влади та місцевого самоврядування; профільних міністерств і служб; судову практику; довідкові, аналітичні та інформаційні видання, а також матеріали міжнародних організацій з питань охорони здоров'я, громадського здоров'я, санітарного й епідемічного благополуччя населення.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційне дослідження є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексних досліджень, в якому з урахуванням сучасних наукових підходів розкрито сутність, зміст та особливості адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України, а також сформульовано науково обґрунтовані висновки й пропозиції щодо її нормативно-правового регулювання та практики застосування. Зокрема, представляють інтерес такі вперше сформульовані автором положення:

- систематизація нормативно-правових актів у сфері порушення вимог санітарного законодавства України за кількома логічними класифікаційними структурами: 1) за юридичною силою; 2) за суб'єктом нормотворення; 3) за функціональним призначенням;

- обґрунтування доцільності затвердження на рівні Кабінету Міністрів

України Типового положення про порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення в органах місцевого самоврядування, в якому слід передбачити: а) строки розгляду протоколу про адміністративне правопорушення; б) розгляд протоколу за умови присутності не менше двох третин членів від складу виконавчого комітету; в) прийняття рішення більшістю голосів; г) обов'язкову присутність юрисконсульта міської або сільської ради під час розгляду протоколів; д) умови виклику особи, щодо якої може бути прийнято рішення про притягнення до адміністративної відповідальності; е) гарантії процесуальних прав осіб, які беруть участь у розгляді справи; ж) порядок оголошення, вручення або надіслання постанови у справі; з) особливості розгляду місцевою радою скарги на постанову виконавчого комітету про притягнення особи до адміністративної відповідальності;

– пропозиція нової редакції ст. 44-3 «Порушення правил щодо карантину» КУпАП, яка передбачає: диференціацію відповідальності за суб'єктами (громадяни та посадові особи); запровадження альтернативних санкцій (попередження або штраф); виокремлення повторності вчинення правопорушення як кваліфікуючої ознаки з підвищеною санкцією; приведення диспозиції у відповідність до єдиного базового закону.

Крім викладеного, у дисертації сформульовані й висвітлені також інші цікаві та корисні положення та висновки.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє констатувати, що здійснене дослідження має вагомe теоретичне і практичне значення. Так, практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – як теоретико-методологічне підґрунтя для подальших наукових досліджень проблем адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства України, адміністративно-деліктного забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення,

а також удосконалення адміністративно-правових засобів охорони громадського здоров'я (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження в науково-дослідну діяльність НДІ публічного права від 01.09.2025); правотворчій діяльності – під час підготовки проєктів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, законодавства у сфері громадського здоров'я, санітарного та епідемічного благополуччя населення, державного нагляду (контролю), а також під час оновлення норм щодо підстав, суб'єктів, складів правопорушень, санкцій та процедур притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства; правозастосовній практиці – для удосконалення діяльності Держпродспоживслужби, МОЗ України, Національної поліції України, органів місцевого самоврядування, адміністративних комісій, судів та інших суб'єктів, уповноважених виявляти порушення вимог санітарного законодавства, складати протоколи про адміністративні правопорушення, розглядати відповідні справи та застосовувати адміністративні стягнення; освітньому процесі – під час підготовки навчально-методичних матеріалів, проведення практичних занять із навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Доктрина публічного права», а також у системі підвищення кваліфікації працівників органів публічної адміністрації, уповноважених здійснювати контроль за дотриманням вимог санітарного законодавства (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес ПВНЗ «Університет сучасних знань» від 20.05.2025 № 08).

Дискусійні положення та зауваження.

Позитивно оцінюючи зміст дисертації В. І. Бурдіка, необхідно визнати, що у зазначеному дослідженні міститься низка недостатньо обґрунтованих положень, які можуть слугувати підставою для виникнення наукової дискусії та дороговказами подальших наукових розвідок за досліджуваною проблемою. До таких віднесені наступні:

1. У підрозділі 3.2 дослідження автор обґрунтовує доцільність збереження бланкетного виду диспозиції норми статті 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей» КУпАП, мотивуючи це потребою в оперативному реагуванні на епідеміологічні загрози через підзаконні нормативно-правові акти. Проте, з позиції захисту прав людини, зазначений автором підхід може створювати ризики порушення принципу правової визначеності, а також суперечити положенням статті 92 Конституції України. У зв'язку із цим запропонований підхід вимагає додаткової аргументації.

2. У тексті дослідження автор не приділив достатньої уваги адміністративній відповідальності юридичних осіб, попри те, що в багатьох державах-членах Європейського Союзу юридичні особи є суб'єктами відповідальності за санітарні порушення. Відповідно, механізм адміністративної відповідальності юридичних осіб за порушення санітарного законодавства потребує більшого висвітлення у роботі.

3. У підрозділі 1.2 автор класифікує нормативно-правові акти, що стосуються адміністративної відповідальності за порушення вимог санітарного законодавства, залежно від юридичної сили, суб'єктів нормотворення та функціонального призначення. Погоджуючись із цим, вважаємо, що до змісту підрозділу доцільно було б включити авторську класифікацію, яка б враховувала особливості саме санітарного законодавства, наприклад за об'єктом впливу.

4. У тексті роботи автор наголошує на надмірній суворості санкцій за ч. 1 ст. 44-3 КУпАП, що спонукає суддів закривати справи за малозначністю. Погоджуючись із висновками дисертанта щодо важливості співрозмірності характеру вчиненого правопорушення розміру адміністративного стягнення, зауважимо, що потребують уточнення юридичні критерії, за якими посадова особа, наділена юрисдикційними повноваженнями, має відрізняти «малозначне» адміністративне правопорушення від такого, що потребує більш суворої санкції.

5. На наше переконання, потребує глибшого аналізу превентивна роль «попередження» як виду адміністративного стягнення за ч. 1 ст. 44-3 КУпАП, яку пропонує запровадити автор. Проте, з огляду на специфіку епідемічних (пандемічних) загроз, правовиховна роль такого м'якого заходу адміністративної відповідальності видається дискусійною та може мати наслідком масове ігнорування норм санітарного законодавства.

Водночас, перераховані вище зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Владислава Ігоровича Бурдіка, не ставлять під сумнів достовірність основних наукових положень та висновків, а лише підкреслюють новаторський характер та складність предмету наукового пошуку.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли належне відображення у наукових статтях й тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Під час вивчення дисертаційного дослідження, автореферату та наукових публікацій здобувача наукового ступеня, фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження на тему: «Адміністративна відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства України», є завершеною працею, в якій отримано нові науково-обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, у зв'язку з чим відповідає паспорту спеціальності 12.00.07, вимогам наказів Міністерства освіти і науки України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата науки» від 23.09.2019 № 1220 та «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40, вимогам Порядку присудження наукових ступенів,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор – Бурдік Владислав Ігорович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».

Офіційний опонент:

професор кафедри права

Мелітопольського державного

педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

доктор юридичних наук, професор

Борис ЛОГВИНЕНКО